

КОНОТОП У ХІХ СТ.: ЗА МАТЕРІАЛАМИ «ВОЕННО-СТАТИСТИЧЕСКОГО ОБОЗРЕНИЯ ЧЕРНИГОВСКОЙ ГУБЕРНИИ (1851 Г.)»

Прусс Є.М., *студент*
Конотопський інститут СумДУ

Чернігівська губернія, до складу якої у ХІХ ст. входив Конотоп, знаходилась в середній полосі європейської Росії. За величиною території вона займала 23 місце та за населенням 33 місце у числі губерній Росії. Головний дохід жителів Чернігівської губернії складало: хліборобство, рясний урожай якого не скрізь був однаковий, скотарство, сільські промисли й продукти, вирощені на землі, також ліс, ломка каменя й копання порцелянової глини.

Губернія була зручніша для розташування піхоти – кавалерію та артилерію можна було розташовувати тільки по лівих берегах річок Сейму і Десни в повітах Конотопському, Борзнянському, Ніжинському і південній частині Козелецького.

Місто Конотоп розміщувалося по обидві сторони тонкої болотистої річки, і тому в дощовий час в місті була глибока та в'язка багнока. Для сповіщення міста через річку в ХІХ ст. побудована дамба та мости, через які пролягає поштова дорога – з Ромен Полтавської губернії в місто Кролевець. По цій дорозі чумаки привозили з Дону рибу а з Криму сіль, з північних уїздів багато різного посуду та інших господарських речей. Купці везли різну бакалію, вина, товар та вироби російських фабрик та заводів. Сам Конотоп на ХІХ ст. вважався ремісничим містом, у якому проживало біля восьми тисяч осіб, серед яких було 15 дворян, 46 купців. Але значну частину займали селяни (3510 чол.), ремеслами займалися євреї (674 чол.). Також місто мало залізничну дорогу, через яку Роменська перетинає губернію з північного заходу на південний схід, Поліська – на півночі, Кієво-Воронезька – на півдні. Сам Конотоп фабрик не мав, але налічував такі заводи: : 3 воскобілильні, один медоварильний та один салопереробний. У той час місто налічувало одну державну кам'яну будівлю, біля тисячі приватних будинків.

Також Конотоп мав 5 церков, серед яких було: 2 кам'яні та 3 дерев'яні, один винний погреб, 2 водяні мельниці та 27 лавок. Ярмарок в місті бував тричі на рік, куди місцеві жителі привозили продукти, хліб, тютюн та мед, приганяли рогату та малу худобу та коней.

У Конотопі знаходиться уїзне та приходское училище, міська лікарня на 25 місць.

Керівник: Леміш Н.О., *к.і.н., доцент*